

Spaanse scepsis aan de VU jegens „Euro-christendom”

door Peter van Deutekom

Het fenomeen „stellingen” bij een proefschrift is in het verleden dikwijls ter discussie gesteld. Soms zelfs via stellingen. Niet-vakgenoten van de promovendus en overige geïnteresseerde buitenstaanders zie je bij het ter hand nemen van een proefschrift echter maar al te vaak naarstig op zoek gaan naar de bijlage met stellingen. Hilari- teit soms. Reden tot bespiegeling ook. Kortom, stellingen vertellen vaak meer over de al dan niet wetenschappelijke „hang-ups” van de promovendus dan over diens vakmatige kwaliteiten.

Neem de dissertatie van Celso Muniz, „El Habla del Valledor”, de taal van Valledor. Voor de niet-hispanoloog, het Spaans onmachtig, onbegrijpelijk. Maar de stellingen trekken de aandacht. Stelling tien bijvoorbeeld, waarin een stevige lans wordt gebro- ken voor de instelling van een hoofd- vak Spaanse taal- en letterkunde aan de VU. Met de bijzondere motivering dat daardoor de rol van de Spaanse protestanten, „dissidenten”, binnen de Spaanse cultuur beter belicht zal kunnen worden, én dat daardoor de Nederlandse protestanten aan hun Spaanse geloofsgenoten de nodige morele en culturele steun kunnen verlenen.

Curieuzer is evenwel stelling acht. Die luidt:

„Indien de protestantse christen- de- mokraten meedoen aan de Europese politiek van de Rooms-katholieke kerk, zoals deze bij de internationale samen- komst van Europese politieke en geestelijke christendemokratische lei- ders te Ottobüren (Duitsland, septem- ber 1977) is voorgesteld door Kardinaal Benelli, onder de leuzen „Een verenigd Europa, een christelijk Europa”, wat gebaseerd is op „een niet-confessioneel humanisme” lopen zij het risico on- trouw te worden aan het Evangelie door van het Christendom een soort „Euro- christendom” te maken dat gaat func- tioneren als een politiek alternatief te- genover een eventueel „Euro-commu- nisme”.

„Het lijkt wel of je de „loyalisten”, „dissidenten”, of hoe men de critici binnen de AR-vleugel van het huidige CDA ook wenst te betitelen, aan het woord hoort. Een waarschuwing te-

gen het grauwe uit- en inzichtloze midden waarin de partij verzeild dreigt te raken. Het betreft hier echter een persoon die, zo leren ons zijn perso- nalia, een zeer gedegen Roomskatho- lieke educatie achter de rug heeft in Spanje.

Maruja Nogales

Reden tot navraag bij de stellingne- mer. Thuis, in Amstelveen, is hij in gezelschap van zijn naaste medewerk- ster, dr. Maruja Nogales, die evenals Celso Muniz Spaans doceert aan de VU. Haar aanwezigheid is zeer mani- fest. Ze voert het woord, nadrukke- lijk, zonder ophouden.

In een stortvloed van woorden en hef- tig gesticulerend laat ze ons kennis

maken met haar opvattingen en reli- gieuze ontwikkelingen in Spanje, voor zover die met het protestantisme al- daar te maken hadden.

De heer Muniz houdt zich wat afzijdig. Beperkt zich tot het presenteren van koffie en, later, het glaasje Spaanse Rioja-wijn. Zo nu en dan helpt hij zijn collega met het aanreiken van de Hol- landse vertaling van de Spaanse woorden en uitdrukkingen waarvan zij, in haar enthousiasme, het Neder- landse equivalent niet zo snel weet te achterhalen. Een enkele keer tracht hij de monoloog te doorbreken, meestal tevergeefs.

Basis-element

Mevrouw Nogales: „In de Spaanse geschiedenis is één basiselement dat telkens terugkeert. Dat is de repressie van de culturele vrijheden van ande- ren, onder invloed, onder leiding vooral van de Roomse kerk. Het pro- testantisme is daar de hele geschiede- nis door het slachtoffer van geweest. Tijdens de republiek, vóór Franco, kwam er wat verbetering. De presi- dent zelf was iemand met zeer liberale opvattingen, die liet veel toe. Zoals vrijheid van godsdienst en van onder- wijs. Dat zag de Roomse kerk in Spanje als een wezenlijke aanval op haar machtspositie, zij bezat immers het monopolie op dat terrein. Dat on- derwijsmonopolie dreigde te worden aangetast en daarmee het fundament van de Roomse cultuur. Vandaar dat de Roomskatholieke kerk Franco aan- zette tot de burgeroorlog, de vrijheid van onderwijs was dus één van de kernpunten van die burgeroorlog. Na de oorlog werd de macht van de Roomse kerk weer in ere hersteld. En daarmee ook de hele structuur van de Spaanse staat, het „nacional-catholi- cismo”, de vervlechting van kerk en staat. De kerk als basis van de staats- macht en omgekeerd.”

Muniz: „Dat was niet iets van na de burgeroorlog. Het „nacional-catholi- cismo” bestond al eeuwen, al vóór de

Dr. Maruja Nogales